

Ращик Катерина Валентинівна

студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

**ЕКОЛОГО-ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ
В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Відносини в системі взаємозв'язків «людина–природа» належить до віковичних філософських проблем. Людина, як частинка природи не може існувати поза природою, не користуючись її дарами. Природа створила людину і завжди буде основою та джерелом її існування. Вона є самодостатньою об'єктивною реальністю, яка може існувати без будь-якого побічного втручання, але життя людини, суспільства й цивілізації завжди були і залишаються об'єктивно пов'язаними з природним середовищем та використанням природних ресурсів [5, с. 93].

Сьогодні екологічне законодавство закріплює не лише права, а й обов'язки громадян у сфері охорони довкілля. На конституційному рівні екологічні обов'язки закріплені в ст. 66 Конституції України, яка закріплює: «Кожен зобов'язаний не заподіювати шкоду природі, культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки».

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» громадяни зобов'язані:

- не порушувати екологічні права і законні інтереси інших суб'єктів;
- додержуватися вимог екологічної безпеки, інших екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- охороняти, берегти природу, доцільно використовувати її багатства згідно з приписами законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- відшкодовувати кривду, заподіяну забрудненням та іншим негативним впливом на навколишнє природне середовище.

Проте більшість людей ігнорують приписи законодавства і не приділяють їм значної уваги, вважаючи, що їх це не стосується. Нігілістичне ставлення людини до природи – це велика загроза для середовища нашого існування. Адже байдужість кожного з нас до природи, заперечення законів взаємозв'язку людини і навколишнього середовища може призвести до виснаження біосферних ресурсів, до екологічної катастрофи, до виникнення нових видів захворювань, до вимирання всього живого на нашій планеті та в кінці кінців до планетарної катастрофи, яка вже і так не за порогом [2, с. 202].

Виділяють основні форми взаємодії суспільства з природним середовищем: економічна, екологічна, соціальна і духовна. Економічна форма відкривається через її функції, які забезпечують потреби

виробничого середовища — створення з використанням природних властивостей і за допомогою природи нових об'єктів для задоволення матеріальних потреб людини і суспільства. Зміст екологічної форми базується на охоронній функції природи, підкріпленою законодавчим регулюванням. Соціальна форма взаємодії — це культурне й естетичне сприйняття природи і на цій основі духовне співіснування та проникнення в суть природного середовища [1, с. 167].

У сучасних умовах розвитку людства економічній й екологічній формам взаємодії приділяється основана увага у природничих, гуманітарних, еколого-правових дослідженнях. А соціальна духовна форма, яка на даному етапі не менш важлива та значуща, висувається десь на другий план, як і так по собі зрозуміла для людської свідомості. Ця проблема сприяє тому, що людина підсвідомо відчужується від природи, втрачає з нею моральні зв'язки. Адже суть її в тому, що коли кожен переоцінить своє ставлення до природи, виховає в собі новий спосіб мислення — менталітет, то лише тоді можна буде говорити про ефективність інших форм взаємодії.

Неможливо казати про подальше існування цивілізації, про взаємодію людського суспільства і природного середовища без виникнення нової екологічної етики. Адже в ній закладено основи нових моральних принципів, згідно з якими людина виступає як частина природного цілого і повинна за будь-яких обставин співвимірювати свою діяльність із природними законами.

З поглибленням знань, упровадженням новітніх досягнень науково-технічного прогресу активне ставлення людини до середовища свого існування значно збільшується. У результаті всього вчиненого сучасний світ став досить складним, суперечливим, хитким, людство зіткнулося з проблемою виживання.

Але й до сих пір людством править егоїзм як наслідок неповаги до людини, природи, невизнання єдності всіх живих істот [3, с. 688]. Навколишнє природне середовище і сама людина розглядаються як засіб, а не як мета нашої діяльності. Унаслідок цього виникла нова «мораль», яка поступово руйнує життя, і людина все частіше забуває своє місце в природі, що вона — лише її частинка і без існування природи не стане й її.

Очевидним є те, що розвиток суспільства й функціонування природи перебувають у нерозривному взаємозв'язку, тому вирішення екологічних проблем починати слід не з критики законодавства, не з доріканнями до державної влади, не з осудженням інших, а варто починати саме з моралі кожного з нас. Головне усвідомити, що природа може прекрасно існувати і без нас, а от ми без неї — ніяк. Важливим є внутрішній закон порядності, дбайливе ставлення як до природи, так і один до одного. Природа вже достатньо настраждалась від людського недбалства та байдужості. Чи буде ж колись на Землі панування гармонії природи і людини? Це залежить тільки від кожного

з нас і від нашого переосмислення. Адже людям різних країн, народам, релігій і соціальних систем треба жити на подарованій Богом планеті Земля.

Список використаних джерел

1. Березінський П. Економічна та екологічна, як основні, форми взаємодії суспільства з природним середовищем: правове визначення / П. Березінський // Південноукраїнський правничий часопис : щоквартал. наук. журнал. — 2011. — Вип. 4. — С. 166 -168.
2. Березінський П. Методологічні засади взаємодії суспільства з природним середовищем / П. Березінський // Часопис Київського університету права: наук.-теоретич. часопис — 2011. — Вип. 2. — С. 201 -205.
3. Бринчук М. М. Экологическое право (право окружающей среды): Учебник для высших юридических учебных заведений. — М. : Юристъ, 2000. — 688 с.
4. Ярчук Г. Екологічне виховання: сутність та основні напрями // Вища освіта України. — 2008. — № 2. — С. 91-97.

Ключові слова: еколого-правовий нігілізм, природа, людина, екологічна свідомість, мораль.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Чумаченко І. Є.

Риндя Н. А., Леоненко Юлія Анатоліївна

студентки 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Відповідно до ст. 14 Конституції України, земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. У інформаційному бюлетені «Огляд стану земельних відносин в Україні» від 27.02.2017 року опублікованому Держгеокадастром України, інформація котрого базуються на офіційних даних, отриманих від 6-ти державних органів, які акумулюють інформацію щодо земельних відносин, наразі в Україні до земель сільськогосподарського призначення належить 42,7 млн га, що відносно загальної площі держави —70,8 %. В той же час, на законних підставах (власниками, орендарями) обробляється 93% таких земель, отже 7 % , а це приблизно 2,989 млн га. Відсутність відомостей про обробку певної частини земель сільськогосподарського призначення, ще не означає, що вони